

1973 : 727) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากัน คือ คณะกรรมการ
ชุมชน ชุมชนละ 7 คน ทุกชุมชน ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 210 คน

4. คำนพื้นที่ในการวิจัย ภายในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม รวม 30 ชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2
ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเชิงปริมาณ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ประกอบด้วย ชุมชนที่อยู่อาศัย อายุ และตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับระดับความคิดเห็น
ของคณะกรรมการชุมชนต่อการบริการจัดเก็บขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 45)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็น
ของคณะกรรมการชุมชนต่อการบริการจัดเก็บขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนา
ของประธานคณะกรรมการชุมชนที่ได้คัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นการสนทนาที่ให้
แสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องการจัดการขยะในชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึง
นายกเทศมนตรีเมืองมหาสารคาม และประธานคณะกรรมการชุมชนทุกชุมชน เพื่อขอ
ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยกำหนดให้มีผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รองประธาน
ชุมชนทุกชุมชน จำนวน 30 คน

3. ผู้วิจัยได้จัดประชุมชี้แจงผู้ช่วยผู้วิจัย ให้ทราบขั้นตอนและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ดำเนินการเก็บรวบรวม
5. จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อเสนอต่อการบริหารจัดการขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
6. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปตามประเด็นจากการจัดสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
2. นำข้อเสนอที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาสรุปเพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การอธิบาย สรุปผลตามวัตถุประสงค์
3. สรุปเนื้อหาที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นประเด็นและสร้างข้อเสนอต่อการบริการจัดเก็บขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับข้อเสนอของชุมชนต่อการบริการจัดเก็บขยะ : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ข้อเสนอของคณะกรรมการชุมชนต่อการบริการจัดเก็บขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการบริการจัดเก็บขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการ

ให้บริการอย่างเสมอภาค และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการให้บริการอย่างทันเวลา ด้านการการให้บริการอย่างพอเพียง ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า และด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

2. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการชุมชนต่อการบริการจัดเก็บขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้ เทศบาลส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนเกี่ยวกับขยะ เช่น การทิ้งขยะ การนำขยะไปใช้ประโยชน์ เทศบาลควรให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการบริการจัดเก็บขยะของเทศบาล เทศบาลควรจัดตั้งแยกประเภทและตรวจตราอยู่เสมอ เทศบาลควรจัดการประกวดความสะอาดในแต่ละชุมชน และจัดรางวัลให้ และเทศบาลควรทำความสะอาดถังขยะอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอจากการสนทนากลุ่มของประธานคณะกรรมการชุมชน จำนวน 30 คน มีข้อเสนอหลักในการจัดการขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 4 ประเด็นหลัก คือ ด้านการส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ ด้านการคัดแยกขยะจากแหล่งที่เกิด ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ และด้านการให้บริการเกี่ยวกับการจัดการขยะ

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเรื่อง ข้อเสนอของคณะกรรมการชุมชนต่อการบริการจัดเก็บขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการวิจัย ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการบริการจัดเก็บขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. ระยะเวลาในการเก็บขยะของเทศบาลยังไม่มีควมรวดเร็วในการเก็บขยะ อาจเป็นเพราะว่ารถเก็บขยะมีจำนวนไม่เพียงพอกับปริมาณขยะ
2. เจ้าหน้าที่และพนักงานในการเก็บขยะยังไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือ เมื่อปริมาณขยะเพิ่มขึ้นทุกวันแต่พนักงานเก็บขยะยังมีจำนวนเท่าเดิม
3. ภาชนะรองรับขยะยังมีปริมาณไม่เพียงพอ หรือยังอาจจัดวางไว้ไม่เหมาะสมเท่าที่ควร
4. การจัดเก็บขยะในวันหยุดราชการยังไม่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการ

ปฏิบัติเป็นบางครั้งเท่านั้น เพียงวันที่มีกิจกรรมต่าง ๆ

5. เทศบาลยังไม่มี การส่งเสริมการรักษาความสะอาดของชุมชนเป็นประจำ โดยยังไม่มีการส่งเสริมการรักษาความสะอาดอย่างจริงจังไปยังโรงเรียน หรือสถานศึกษาและตามบริเวณตลาดสด

6. เครื่องมือในการจัดเก็บขยะของเทศบาลยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ อารีย์ วงศ์เกษม (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา การบริหารและจัดการมูลฝอยโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ชากร คัยนันท์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรในสำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบบริหารงาน การจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ แก่นลออ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสุวัฒน์ ฤทธิ์สำเร็จ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย : ศึกษากรณีของชุมชนในเขตเทศบาลตำบล บางเสาธง กิ่งอำเภอบางเสาธง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับเสาวณี รัตนานิกม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยความ พร้อมในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความพร้อม ในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ด้านบุคลากรอยู่ในระดับ น้อย ไม่สอดคล้องกับบุญสม พิวศรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชน ในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลบางกระทุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลบางกระทุ่ม อยู่ใน ระดับมาก ไม่สอดคล้องกับบอดี้ และคุยทูเนิน (Boadi and Kuitunen, 2003 : 211-218) ได้ศึกษาการจัดการมูลฝอยชุมชนของเทศบาลในพื้นที่ในเมืองออกครา ประเทศกาน่า พบว่า การจัดการมูลฝอยชุมชนของเทศบาลในเมืองออกครา ประเทศกาน่านั้น ในปัจจุบันมีการ จัดการมูลฝอยในลักษณะที่ไม่ยั่งยืน อันเนื่องจากการเป็นเมืองที่ไม่มีการวางแผนควบคุม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่ได้รับทั้งผลการวิจัยเชิงปริมาณและจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยในฐานะพนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม จะได้นำเสนอฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ เพื่อนำไปกำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน และโครงการในการจัดการขยะของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.2 ข้อเสนออื่น ๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติมีดังนี้

1.2.1 ควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะแก่ประชาชนในชุมชน โดยจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการนำขยะมาแปรรูป ซึ่งสามารถเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวเป็นการจูงใจในการคัดแยกขยะมากขึ้น จัดโครงการรณรงค์เรื่องการใช้อุปกรณ์อย่างอื่นทดแทนสิ่งที่ก่อให้เกิดขยะและมลภาวะเป็นพิษ

1.2.2 ควรจัดให้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และทุกชุมชน เพื่อให้ประชาชนในแต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วม กิจกรรมที่ดำเนินการต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในแต่ละชุมชนและน่าสนใจ เช่น การจัดประกวดชุมชนน่าอยู่ นำมอง พร้อมมอบรางวัลเพื่อเป็นแรงจูงใจในการจัดกิจกรรม

1.2.3 เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะ เช่น แจกแผ่นพับ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายอย่างสม่ำเสมอ

1.2.4 จัดหาถังรองรับขยะให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และแยกประเภท

1.2.5 จัดหาพนักงานเก็บขนขยะ รถเก็บขนขยะมีขนาดที่เหมาะสม และมีเพียงพอเหมาะสมกับสภาพพื้นที่แต่ละชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเทศบาลได้จัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะให้ประชาชน และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยกระบวนการส่งเสริมความรู้ด้านการจัดการขยะให้กับประชาชน หรือวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ